

Inhoud

- Stroomschema's adviezen immunosuppressiva of biologicals opgesplitst per indicatie
- Aanvullende overwegingen per medicament
- Beleid t.a.v. opstarten

PSORIASIS

COVID-19 infectie

Geen klachten

Milde klachten

Ernstige klachten

Patiënt gebruikt acitretine

Geen actie noodzakelijk. Acitretine heeft geen invloed op het ontstaan of beloop van infecties.

Patiënt gebruikt apremilast, ciclosporine of dimethylfumaraat

Niet profylactisch staken

Overweeg medicatie af te bouwen of tijdelijk te staken indien huidziektebeeld dit toelaat.

Stop medicatie. Voorzie in andere medicatie.

Patiënt gebruikt methotrexaat of een biological

Niet profylactisch staken

Overweeg medicatie af te bouwen of tijdelijk te staken indien huidziektebeeld dit toelaat.

Stop medicatie, voorzie in andere medicatie

Voor infliximab is intervalverlenging niet wenselijk. Overweeg stoppen zo nodig.

Stop medicatie, voorzie in andere medicatie.

Patiënt gebruik prednison

Bij het optreden van een COVID-19 infectie dient direct overleg plaats te vinden met een internist of specialist met ervaring met prednison. De dosis kan worden verdubbeld als stressdosering, maar hoge dosis steroïden wordt afgeraden o.b.v. mogelijk slechtere uitkomsten bij SARS (cave indicatie bias).

ECZEEM

COVID-19 infectie

Geen klachten

Milde klachten

Ernstige klachten

Patiënt gebruikt systemische immunosuppressiva:
ciclosporine, mycofenolzuur, mycofenolaatmofetil,
azathioprine, methotrexaat

Niet profylactisch staken.

Continueren behandeling, gezien aanzienlijk negatief
effect van exacerbatie van het eczeem bij stoppen of
dosis reductie

Overleg met behandelaar, eventueel dosisaanpassing.
Voorzie patiënt bij stoppen van andere topicale therapie.

Patiënt gebruikt dupilumab voor indicatie eczeem

Niet profylactisch staken.

Continueren behandeling, gezien aanzienlijk negatief
effect van exacerbatie van het eczeem of atopische
comorbiditeit (astma): Dosisaanpassing is niet nodig.

Overleg met behandelaar over beleid t.a.v. dupilumab.
Staken van dupilumab kan bij patiënten met eczeem en
astma resulteren in een astma exacerbatie met
mogelijk negatief effect op het verloop van COVID-19
infectie

Patiënt gebruik prednison

Bij het optreden van een COVID-19 infectie dient direct overleg plaats te vinden met een internist of specialist met ervaring met prednison.
De dosis kan worden verdubbeld als stressdosering, maar hoge dosis steroïden wordt afgeraden o.b.v. mogelijk slechtere uitkomsten bij SARS (cave indicatie bias).

Wollenberg, A., Flohr, C., Simon, D., Cork, M.J., Thyssen, J.P., Bieber, T., de Bruin-Weller, M.S., Weidinger, S., Deleuran, M., Taieb, A., Paul, C., Trzeciak, M., Werfel, T., Seneschal, J., Barbarot, S., Darsow, U., Torrelo, A., Stalder, J.-F., Svensson, Å., Hijnen, D., Gelmetti, C., Szalai, Z., Gieler, U., De Raeve, L., Kunz, B., Spuls, P., von Kobyletzki, L.B., Fölster-Holst, R., Chernyshov, P.V., Cristen-Zaech, S., Heratizadeh, A., Ring, J. and Vestergaard, C. (2020), European Task Force on Atopic Dermatitis (ETFAD) statement on severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-Cov-2)-infection and atopic dermatitis. J Eur Acad Dermatol Venereol. Accepted Author Manuscript. doi:[10.1111/jdv.16411](https://doi.org/10.1111/jdv.16411)

URTICARIA

COVID-19 infectie

Geen klachten

Milde klachten

Ernstige klachten

Patiënt gebruikt azathioprine, ciclosporine of mycofenolaatmofetil

Geen actie noodzakelijk

Overweeg medicatie af te bouwen of tijdelijk te staken indien huidziektebeeld dit toelaat.

Stop medicatie. Voorzie patiënt in andere medicatie.

Patiënt gebruikt methotrexaat

Geen actie noodzakelijk

Overweeg medicatie af te bouwen of tijdelijk te staken indien huidziektebeeld dit toelaat.

Stop medicatie. Voorzie patiënt in andere medicatie

Patiënt gebruikt omalizumab

Geen actie noodzakelijk

Continueren behandeling, gezien aanzienlijk negatief effect bij exacerbatie van onderliggende aandoening. Dosisaanpassing is niet nodig.

Overleg met behandelaar over beleid t.a.v. omalizumab

Patiënt gebruik prednison

Bij het optreden van een COVID-19 infectie dient direct overleg plaats te vinden met een internist of specialist met ervaring met prednison. De dosis kan worden verdubbeld als stressdosering, maar hoge dosis steroïden wordt afgeraden o.b.v. mogelijk slechtere uitkomsten bij SARS (cave indicatie bias).

Beleid apremilast, azathioprine, ciclosporine, dimethylfumaraat, mycofenolaatmofetil voor dermatologische aandoeningen bij COVID-19

Apremilast (Otezla):

- Dosering kan verlaagd worden bij patiënten met rustige dermatologische ziekte. Stoppen kan maar geeft kans op verergering van de huidziekte. Overweeg om bij optreden van een infectie de behandeling te onderbreken en heroverweeg de voor- en nadelen vóór herstart van de therapie.

Azathioprine (Imuran):

- Dosering kan verlaagd worden bij patiënten met rustige dermatologische ziekte. Stoppen kan maar geeft kans op verergering van de huidziekte. Bij het optreden van een ernstige infectie de behandeling met azathioprine direct stoppen.

Ciclosporine (Neoral):

- Dosering kan verlaagd worden bij patiënten met rustige huidziekte. Stoppen kan maar geeft kans op verergering van de huidziekte. Het optreden van ernstige infecties is een reden om ciclosporine te staken. Eventueel kan het wel later hervat worden. Acuut stoppen mag. Onthoudingsverschijnselen treden niet op; de kans op reboundeffecten, waarbij de huidziekte erger wordt dan voor het starten, is klein maar aanwezig. Voorzie de patiënt wel direct van een adequate vervangende therapie, bijvoorbeeld sterke lokale therapeutica.
- Mogelijk heeft CSA anti-virale eigenschappen.

Dimethylfumaraat (Skilarence):

- Dosering kan verlaagd worden bij patiënten met rustige dermatologische ziekte. Stoppen kan maar geeft kans op verergering van de huidziekte. Overweeg om bij optreden van een infectie de behandeling te onderbreken en heroverweeg de voor- en nadelen vóór herstart van de therapie. Indien lymfopenie aanwezig is, overweeg de dosis te verlagen.

Mycofenolaatmofetil (Cellcept) en mycofenolzuur:

- Dosering kan verlaagd worden bij patiënten met rustige dermatologische ziekte. Stoppen kan maar geeft kans op verergering van de huidziekte. Bij het optreden van een ernstige infectie de behandeling direct stoppen.
- Geeft mogelijk minder lokale mucosale/pulmonale immuniteit.

Beleid m.b.t. opstarten immunomodulerende medicatie voor dermatologische aandoeningen bij COVID-19

Indicatie dupilumab bij constitutioneel eczeem

Dupilumab kan bij patiënten met ernstig eczeem als normaal worden opgestart. Dupilumab is niet geassocieerd met verhoogd infectiegevaar en actief eczeem wel. Bovendien is geen lab monitoring noodzakelijk bij dupilumab.

Indicatie omalizumab bij chronische urticaria

Omalizumab bij ernstige klachten t.g.v. urticaria mag ook opgestart worden.

Overige indicaties

Terughoudendheid is geboden bij het opstarten. Opstarten van immunosuppressiva en biologicals dient waar mogelijk te worden uitgesteld.

Argumenten hiervoor zijn:

- De oplaaddosis is meestal hoger dan het onderhoudsschema.
- Bij een patiënt met gecontroleerde ziekte op een geneesmiddel, is al gezien dat patiënt het verdraagt en het middel effectief is. Bij nieuwe opstart van een geneesmiddel, kunnen bijwerkingen optreden en de effectiviteit moet nog worden afgewacht. Gezien de noodzaak van (lab) monitoring is dan ook het advies op dit moment niet op te starten.
- Indien starten van een geneesmiddel noodzakelijk is moet dat uiteraard doorgang vinden. Dit dient in individuele gevallen te worden beoordeeld door de behandelend arts.